

شرح حکمت صدوپنجاه نهج البلاغه

استاد
دانشگاه تهران

احمد فرامرزی قزاملکی

ناقص
کاری
مهندس ساجدی مهر

سرشناسه: فرامرز قراملکی، احد، ۱۳۴۰ -

عنوان قراردادی: نهج البلاغه فارسی - عربی برگزیده. شرح

Nahjol-Balaghah. Persian- Arabic . Selection.

Commantries

عنوان و نام پدیدآور: آینه خودیابی: شرح حکمت صد و پنجاه

نهج البلاغه / احد فرامرز قراملکی، باهمکاری فهیمه ساجدی مهر.

مشخصات نشر: مشهد: حوزه علمیه خراسان، انتشارات، ۱۴۰۰.

مشخصات ظاهری: ۵۳۶ ص؛

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۶۲۲-۵۷-۶

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

عنوان دیگر: شرح حکمت صد و پنجاه نهج البلاغه.

موضوع: علی بن ابی طالب علیه السلام، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق. -

دیدگاه درباره خودسازی

موضوع: Ali ibn Abi-talib, Imam I, 600-661 -- Views on

self-actualization Psychology

موضوع: علی بن ابی طالب علیه السلام، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق.

نهج البلاغه - خودسازی

موضوع: Ali ibn Abi-talib, Imam I. Nahjol - Balaghah --

Self-actualization Psychology

موضوع: علی بن ابی طالب علیه السلام، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق.

نهج البلاغه - نقد و تفسیر

موضوع: Ali ibn Abi-talib, Imam I. Nahjol - Balaghah --

Criticism and interpretation

موضوع: خودسازی - جنبه‌های مذهبی - اسلام

موضوع: Self-actualization (Psychology) -- Religious as-

pects -- Islam

شناسه افزوده: ساجدی مهر، فهیمه، ۱۳۶۵ -

شناسه افزوده: علی بن ابی طالب علیه السلام، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت -

۴۰ ق. نهج البلاغه. برگزیده. شرح

شناسه افزوده: Ali ibn Abi-talib, Imam I. Nahjol - Balaghah

شناسه افزوده: حوزه علمیه خراسان. انتشارات، ناشر

رده بندی کنگره: BP۳۸/۰۹

رده بندی دیویی: ۲۹۷/۹۵۱۵

شماره کتابشناسی ملی: ۷۴۴۳۹۳۱

وضعیت رکورد: فیبا

انتشارات حوزه علمیه خراسان

عنوان کتاب: آینه خودیابی (شرح حکمت صد و پنجاه نهج البلاغه)
نویسنده: احد فرامرزی قراملکی
با همکاری: فهمیه ساجدی مهر
ناشر: انتشارات حوزه علمیه خراسان
طراح جلد: رضانبی زاده
صفحه آرای: علی موسایی پور
چاپ اول: بهار ۱۴۰۰
تعداد صفحات: ۵۳۶
قطع: وزیری
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۰۶-۶
شمارگان: ۵۰۰
قیمت: ۱۱۰۰۰۰ تومان

تمامی حقوق نشر مکتوب و الکترونیک اثر متعلق به انتشارات حوزه علمیه خراسان است

دفتر نشر: مشهد - دمقدس - خیابان شهید - دنواب صفوی
بلوار شهید شوشتری - شهید شوشتری ۷، مرکز مدیریت حوزه علمیه خراسان
معاونت پژوهش - حوزه - تلفن: ۰۵۱۳۲۰۰۸۱۶۵
فروشگاه: مشهد مقدس، خیابان امام خمینی - حدفاصل امام خمینی ۳۲۲۲
تلفن: ۰۵۱۳۲۰۰۸۶۰۹ - انتشارات حوزه علمیه خراسان

با قدردانی از همکارانی که در تولید این اثر نقش داشته‌اند:

- معاون پژوهش حوزه: حسین کندی
- چاپ، نشر و نمونه خوانی: احمد رضا قوامی دربندی، محمد رضا جابری نیا

مدیر انتشارات حوزه علمیه خراسان
هادی حصاری

۲۲.....	سخن ناشر.....
۲۴.....	مقدمه.....
۲۴.....	(۱) مواجهه با متن.....
۲۵.....	(۱-۱) مواجهه احساسی با متن.....
۲۶.....	(۲-۱) مواجهه وجودی.....
۲۷.....	(۳-۱) مواجهه نویسنده با حکمت صد و پنجاه.....
۳۰.....	(۲) مخاطبان حکمت.....
۳۱.....	(۳) درباره این دفتر.....
۳۴.....	(۴) تشکر.....
۳۵.....	حکمت صد و پنجاه: گزارش، متن و ترجمه.....
۳۵.....	(۱) گزارش ها.....
۳۷.....	(۲) کوتاه نوشت نسخه ها.....
۳۸.....	(۳) متن و ترجمه.....
۴۵.....	فصل اول: سیری در حکمت صد و پنجاه.....
۴۷.....	(۱) صدور این حکمت.....
۴۷.....	(۱-۱) خطبه ای پس از نهروان.....
۴۸.....	(۲-۱) پند به درخواست کننده.....
۵۰.....	(۲) ساختار حکمت صد و پنجاه.....
۵۲.....	(۳) تحلیل کلی حکمت صد و پنجاه.....
۵۲.....	(۱-۳) اندرزنامه.....
۵۲.....	(۲-۳) توصیف مقصران.....
۵۲.....	(۳-۳) بیان رذایل.....
۵۳.....	(۴-۳) تشخیص بیماری های نفس.....
۵۴.....	(۵-۳) فرصت شناخت خود.....
۵۵.....	(۶-۳) نقد سبک و گونه ای از دینداری.....
۵۶.....	۴. شیوه پنددهی در حکمت صد و پنجاه.....

۵۶.....	۱-۴) پند غیر مستقیم.....
۵۷.....	۲-۴) شیوه غافلگیری.....
۵۸.....	۳-۴) ایجاد موقعیت تکانه ای.....
۶۰.....	۴-۴) ترک انداختن بر خود انگاره ها.....
۶۲.....	۵-۴) آوردن شنونده به موقعیت بازگشت.....
۶۲.....	۶-۴) مقایسه، شیوه پنددهی مؤثر در حکمت صد و پنجاه.....
۶۵.....	فصل دوم: امیدواری بدون عمل به آخرت.....
۶۷.....	بیان مسأله.....
۶۸.....	ساختار پند اول.....
۶۸.....	۱) امیدواری بدون عمل.....
۶۸.....	۱-۱) تحلیل مفهوم امیدواری.....
۷۳.....	۲-۱) عمل گریزی.....
۷۳.....	۳-۱) عمل سنج امیدواری.....
۷۳.....	۴-۱) گونه های امید.....
۷۴.....	۲) امیدواری به آخرت بدون عمل.....
۷۴.....	۱-۲) نسبت بین دنیاگرایی و آخرت خواهی.....
۷۵.....	۲-۲) وجوه نیک امیدواری به آخرت.....
۷۶.....	۳-۲) وجوه غافل گیری عبارت.....
۷۸.....	۴-۲) نسبت آخرت باوری و عمل.....
۷۸.....	۵-۲) مراد از عمل در اینجا چیست؟.....
۷۹.....	۳) تعمیم سخن از آخرت اندیشی به عاقبت اندیشی.....
۸۰.....	۱-۳) عاقبت اندیشی خُرد و کلان.....
۸۱.....	۲-۳) عاقبت اندیشی سازنده و مخرب.....
۸۱.....	۳-۳) پیوند عاقبت اندیشی و آخرت اندیشی.....
۸۲.....	۴-۳) نیک و بد آینده اندیشی.....
۸۴.....	نتیجه.....

۸۵	فصل سوم: فرداگویی به بازگشت: گناه نقد، توبه نسیه
۸۷	بیان مسأله
۸۸	(۱) توبه: از میانه ضرر برگشتن
۸۸	(۱-۱) مروری بر مباحث توبه در نهج البلاغه
۸۹	(۲-۱) معنا و تعریف توبه
۹۱	(۳-۱) بیان امام علی علیه السلام در معانی استغفرالله
۹۲	(۴-۱) توبه به مثابه سفرو حرکت
۹۵	(۵-۱) توبه به مثابه ارتباط قدسی دوسویه
۹۹	(۶-۱) توبه به مثابه تغییر مشی زندگی
۱۰۰	(۲) فرداگویی به توبه
۱۰۱	(۱-۲) ریشه های فرداگویی به توبه
۱۰۲	(۲-۲) آرزومندی: از پندار تا واقعیت
۱۰۴	(۳-۲) آرزوهای پنداری مانع توبه
۱۰۵	(۴-۲) پیوند درازدامنی آرزو و امید به آخرت
۱۰۷	فصل چهارم: فضیلت زهد
۱۰۷	بیان مسأله
۱۰۷	(۱) تحلیل مفهوم و حقیقت زهد
۱۰۸	یک، زهد در لغت
۱۰۹	دو، زاهد در قرآن
۱۱۰	سه، زهد در نهج البلاغه
۱۱۳	چهار، مفهوم زاهد در اخلاق
۱۱۴	(۲) دنیا و دل بستگی به آن
۱۱۵	یک، نکوهش دنیا
۱۱۷	دو، مواجهه با دنیا: فروش خود یا خرید خود؟
۱۱۸	سه، اسوه مواجهه خردمندانه با دنیا
۱۲۱	مطالعه موردی

فصل پنجم: زهدفروش دنیاپرست	۱۲۳
بیان مسأله	۱۲۵
۱) به گفتار، زاهدانه و به کردار، دنیاخواهانه	۱۲۵
۱-۱) دوگانه ناساز	۱۲۵
۲-۱) نقد گونه ی دینداری	۱۲۶
۳-۱) برترین زهد، زهد نهان	۱۲۶
۲) تبیین زهدفروشی	۱۲۸
۱-۲) تبیین ذهنی- روانی زهدفروشی	۱۲۸
۲-۲) تبیین اجتماعی زهدفروشی	۱۳۰
۳) درمان بیماری زهدفروشی	۱۳۱
۱-۳) تقویت و نهادینه کردن دینداری درونی	۱۳۱
۲-۳) بازآنگاری، درمان زهدفروشی	۱۳۲
۴) نشانگرهای زهد	۱۳۲
۱-۴) آرزوی کوتاه	۱۳۲
۲-۴) شکر بر نعمت	۱۳۲
۳-۴) خویشستن داری در برابر امور حرام	۱۳۳
۴-۴) مقدم نکردن معصیت بر توبه	۱۳۳
۵-۴) اندوه نخوردن به آنچه از دست می رود	۱۳۳
۶-۴) شادمان نشدن به آنچه به دست می آید	۱۳۳
۷-۴) شکیبایی و صبر	۱۳۴
۸-۴) دیده سیر	۱۳۴
۹-۴) قناعت	۱۳۴
۱۰-۴) بی نیازی از مدح دیگران	۱۳۴
۱۱-۴) آزردن نشدن از نکوهش دیگران	۱۳۴
۱۲-۴) رشک نکردن بر دیگران	۱۳۴
۱۳-۴) بخشندگی و سخاوت	۱۳۵

نهج البلاغه، سرچشمه زلال معرفت و منشور جاویدان هدایت فردی و اجتماعی بشر است. این گنجینه بی بدیل هدایت که در طی دوران هزار ساله، از جمع آوری آن تاکنون، تشنگان حقیقت را از ناب‌ترین معارف الهی سیراب ساخته، مشحون از حکمت‌های گرانسنگی است که هریک از آنها، گوهری فروزنده و تابناک است که انسان سرگشته از ظلمات را به صراط مستقیم هدایت رهنمون می‌سازد.

یکی از حکمت‌های جامع این کتاب عالی قدر که برستیغ اندیشه جای گرفته و تالی کتاب‌الله بودن نهج البلاغه را عینی‌تر می‌نماید، حکمت صد و پنجاهم آن است؛ حضرت امیر بیان، مولا علی علیه السلام در این حکمت و از رهگذار بیست و دو فراز تکان دهنده و بیدارگر، کلیدی‌ترین عوامل گمراهی و سرگستگی بشر را برشمرده و با قرار دادن آیین‌های راست‌نما، او را به ضرورت خودشناسی و پرهیز از دوگانگی گفتار و رفتار برای دستیابی به سعادت دنیا و آخرت انداز می‌دهد.

این حکمت در پاسخ شخصی که از حضرت پندی خواسته بود، ایراد شده است و از علو مفاهیم و رفعت مضامین آن، دانسته می‌شود که پرسشگر، خود، مرتبه والایی از خردورزی را دریافته و ظرفیت تماشای این شعله خیره‌کننده هدایت را داشته است.

همچنین، گواهی گردآورنده معظم نهج البلاغه، شریف رضی رحمه الله که خود مبهوت عظمت این حکمت شده است، سند دیگری بر جامعیت و گرانمایگی آن است:

«اگر در این کتاب جز این کلام نبود برای موعظه سودمند و حکمت رسا و بینایی بینندگان و عبرت ناظران اندیشمند، کافی بود»^۱.

انتشارات حوزه علمیه خراسان بر خود فرض می‌داند از تلاش‌های ارزشمند مولف محترم جناب آقای دکتر احد فرامرز قراملکی که خود از مدرسان و اساتید دانشگاه و حوزه می‌باشد، تشکر و قدردانی کند و از بذل توجهات مدیر حوزه علمیه خراسان حضرت آیت الله سید مصباح عاملی (دام عزه) نسبت به چاپ و نشر آثار ارزشمند اساتید و پژوهشگران حوزوی تشکر ویژه نماید.

۱. قال الرضی رحمه الله تعالی: [و لو لم یکن فی هذا الکتاب إلا هذا الکلام لکفی به موعظه ناجعه و حکمة بالغه و بصیره لمبصر و عبره لناظر مفکر].

در پایان، از تلاش کلیه همکارانی که در تهیه و تدوین این اثر با دقت و حساسیت و نیز صراحت و احساس تعهد و مسئولیت، همت ورزیده اند، تقدیر و سپاسگزاری می شود و از اساتید و پژوهشگران ارجمند عرصه فقه و حقوق دعوت می گردد با ارائه پیشنهادهای سازنده خود و یادآوری کاستی های احتمالی، انتشارات حوزه علمیه خراسان را در ارائه آثار بهتر، یاری رسان باشند.

انتشارات حوزه علمیه خراسان

بهار سال ۱۴۰۰ هـ ش

مصادف با شوال سال ۱۴۴۲ هـ ق

